

Анотація на вибірккову навчальну дисципліну «Професійна психологія в правоохоронних органах»

Рівень вищої освіти – *другий (магістерський)*
Галузь знань *05 Соціальні та поведінкові науки*
Спеціальність *053 Психологія*
Освітньо-професійна програма *Психологія*
Кількість кредитів: *4*
Рік підготовки: *1, семестр: 2*
Компонент освітньої програми: *вибіркковий*
Мова викладання: *українська*

Викладач: Фізер Василь Михайлович, начальник сектору психологічного забезпечення управління кадрового забезпечення Головного управління Національної поліції в Закарпатській області

Опис дисципліни

1. Актуальність курсу. Навчальний курс «Професійна психологія в правоохоронних органах» спрямований на висвітлення актуальних проблем психологічного забезпечення службової діяльності працівників правоохоронних органів.

Психологічне забезпечення службової діяльності в правоохоронних органах передбачає комплекс організаційних, методичних та прикладних заходів, спрямованих на розвиток професійно важливих якостей та здібностей працівників, відновлення оптимальних психічних станів, необхідних для адаптації до умов професійної діяльності, успішного виконання службових завдань, збереження високого рівня психологічної безпеки та надійності, запобігання виникненню професійної деформації та відновлення оптимальної працездатності, особливо в екстремальних умовах і передбачає пошук дієвих засобів сприяння та оптимізації збереження й відновлення потенційних психологічних можливостей особистості в процесі службової діяльності.

Навчальний курс допомагає поглибити знання про специфіку психологічної підготовки працівників правоохоронних органів, яка зумовлена особливостями правоохоронної діяльності та виражається у вимогах до особистісних і професійних якостей – емоційно-вольової стійкості, здатності до саморегуляції, психологічній надійності при впливі стресових факторів.

2. Метою вивчення навчальної дисципліни «Професійна психологія в правоохоронних органах» є оволодіння знаннями в галузі психологічного забезпечення професійної діяльності правоохоронних органів, спрямованими на удосконалення професійно-психологічного відбору, психологічного супроводження проходження служби, професійно-психологічної підготовки та психологічної підтримки проведення оперативно-розшукових заходів у визначеному регламенті.

Завдання курсу полягає в ознайомленні студентів із: загальними положеннями діючого законодавства про психологічне забезпечення правоохоронної діяльності; про психологічні чинники, закономірності та механізми системи психологічного забезпечення правоохоронної діяльності; про структурно-

системні параметри психологічного забезпечення правоохоронної діяльності; про функції психологічного забезпечення правоохоронної діяльності; про сутність та структуру професійно-психологічного відбору на службу та навчання; про завдання психологічного супроводження проходження служби; про актуальні проблеми професійно-психологічної підготовки; про форми психологічної підтримки проведення оперативно-службових заходів.

3. Проблематика (зміст дисципліни), яка буде розглянута у процесі вивчення навчальної дисципліни.

У процесі вивчення навчальної дисципліни «**Професійна психологія в правоохоронних органах**» студентам надаються знань, формуються вміння та навички практичного використання чинників і детермінант психологічного забезпечення правоохоронної діяльності при вирішенні психологічних проблем і завдань в правоохоронних органах.

Розглядаються актуальні питання нормативно-правової бази психологічного забезпечення правоохоронної діяльності; особливості професійно психологічного відбору на службу в правоохоронні органи; основні завдання психологічного супроводження проходження служби, соціальні та психологічні проблеми адаптації молодих працівників правоохоронних органів; сучасні методи надання психологічної допомоги працівникам правоохоронних органів після перебування в екстремальних ситуаціях; професійна деформація працівників правоохоронних органів: прояви та профілактика; колектив працівників правоохоронних органів, його різновиди та функції; психологічна сумісність та згуртованість; соціально-психологічний клімат в колективі працівників правоохоронних органів та його вплив на ефективність службової діяльності; профілактика конфліктів в колективі працівників правоохоронних органів; головні завдання професійно-психологічної підготовки, психологічна готовність та етапи її формування; особливості психологічного забезпечення комплектування спеціальних груп (нарядів, екіпажів, чергових змін тощо) з урахуванням психологічної сумісності осіб, що входять до їх складу, а також можливості застосування сучасних психологічних знань на етапі реформування правових відносин в державі.

4. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- положення діючого законодавства про психологічне забезпечення правоохоронної діяльності;
- психологічні чинники, закономірності та механізми системи психологічного забезпечення правоохоронної діяльності;
- структурно-системні параметри психологічного забезпечення правоохоронної діяльності;
- функції психологічного забезпечення правоохоронної діяльності;
- сутність та структуру професійно-психологічного відбору на службу та навчання;
- завдання психологічного супроводження проходження служби;
- актуальні проблеми професійно-психологічної підготовки;
- форми психологічної підтримки проведення оперативно-службових заходів.

вміти:

- самостійно проводити професійно-психологічний відбір на службу та навчання;

- досліджувати проблеми психологічного супроводження проходження служби та визначати шляхи їх вирішення;
- складати тематику занять із професійно-психологічної підготовки;
- формулювати питання для складання психологічного портрету.

ЛІТЕРАТУРА

1. Александров Д.О. Андросюк В.Г., Казміренко Л.І. та ін. Психологічне забезпечення оперативно-службової діяльності працівників міліції. Навч.-метод. посібник у 6 частинах. - К.: НАВСУ, 2003-2008.

2. Психологічне забезпечення оперативно-службової діяльності працівників міліції (у двох частинах). Психологічне супроводження оперативно-службової діяльності працівників органів внутрішніх справ в екстремальних умовах. Частина II: Навчально-методичний посібник. - К.: НАВСУ, 2003. - 124с.

3. Ануфрієв М.І., Ірхін Ю.Б., Курко М.Н., Нещерет Т.В., Омельченко С.В., Синявський В.В., Шаповалов О.В. Професіографічна характеристика основних видів діяльності в органах внутрішніх справ України (кваліфікаційні характеристики професій, професіограми основних спеціальностей): Довідковий посібник - К.: МВС України; КІВС, 2003. - 80с.

4. Бандурка А.М., Бочарова С.П., Землянская Е.В. Психология управления: Учебное пособие. - Харьков: "Титул", 2007. - 532с.

5. Барко В.І., Ірхін Ю.Б., Нещерет Т.В., Шаповалов О.В. Професіографічний опис основних видів діяльності в органах внутрішніх справ України: Практичний посібник. - К.: Київський нац. ун-т внутр. справ, ДП «Друкарня МВС», 2007. - 100 с.

6. Барко В.І., Ірхін Ю.Б., Никифорчук Д.Й., Підюков П.П. Управління персоналом органів внутрішніх справ (психолого-педагогічний аспект): Навчальний посібник. - К.: Київський юридичний інститут, 2005. - 210с.

7. Барко В.І., Ірхін Ю.Б., Підюков П.П. Психологія управління командою міліцейського підрозділу: Навчальний посібник. - К.: Київський юридичний інститут, 2005. - 200с.

8. Барко В.І. Використання тесту Роршаха для психодіагностики професійної придатності до діяльності в органах внутрішніх справ // Проблеми загальної та педагогічної психології: Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України / За ред. С.Д. Максименка, т.6, випуск 4. - К.: "ГНОЗІС" 2004. - С. 5-20.

9. Барко В.І. Психологія управління персоналом органів внутрішніх справ (проактивний підхід). К.: Ніка-Центр, 2003. - 448с.

10. Барко В.І., Панок В.Г., Ваврик Т.Ю. Використання методу портретних виборів для професійного відбору кадрів в органах внутрішніх справ // Практична психологія та соціальна робота, № 6, 2000. - С.43-48.

11. Барко В.І., Панок В.Г., Лазаревський С.В. Психолого-педагогічна діагностика творчого потенціалу особистості / Методичні рекомендації для практикуючих психологів. - Київ-Тернопіль: Видавничий відділ ТЕІПО, 2000. 30с.

12. Бовин Б.Г., Калашников М.О. Методические рекомендации по психологическому изучению и отбору кандидатов в оперативные подразделения органов внутренних дел. - М.: ГУК и КП МВД России, 1999. - 82с.

13. Бовин Б.Г., Калашников М.О., Лебедев А.Н., Носков В.А., Савченко В.И., Чумаков В.В. Методические рекомендации по психологическому отбору абитуриентов и сопровождению курсантов высших школ милиции. - М.: ГУК и КП МВД России, 1998. - 96с.

14. Бодров В.А. Психология профессиональной пригодности. - М., 2001. - 511с.

15. Вигдорчик М.И., Псядло З.М., Баракина Г.Д. Модульный программный комплекс автоматизированных психодиагностических методик "Консул-Интегратор". - Одесса: Бiр:/соши1.сот.иа/т1:ефга1:ог, 8иррог1@соп8и1.соши.иа, 2003.

16. Довідник типових професійно-кваліфікаційних характеристик основних посад працівників Міністерства внутрішніх справ України: Офіційне видання. - К.: МВС України, 2006. - 288с.

17. Європейський Кодекс поліцейської етики // Рекомендація Кес.(2001)10, прийнята Комітетом Міністрів Ради Європи 19.09.2001р. - К.: Британська Рада в Україні, 2001. - 56с.

18. Ірхін Ю.Б. Психологічна модель особистості керівника органів внутрішніх справ України та критерії професійно-психологічного відбору кандидатів на керівні посади ОВС. Проблеми загальної та педагогічної психології. Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України./ За ред. Максименка С.Д. т. VI, випуск 5. - К.: „ГНОЗІС”, 2004. - С.106-115.

19. Ірхін Ю.Б. Організація та здійснення психологічного забезпечення оперативно-службової діяльності органів внутрішніх справ України: Навчальний посібник. - К.: РВЦ НАВСУ, Київський юридичний інститут, 2005. 164с.

20. Ірхін Ю.Б. Формування концептуального підходу до визначення критеріїв професійно-психологічного відбору кандидатів на керівні посади органів внутрішніх справ відповідно до сучасних вимог. Проблеми загальної та педагогічної психології. Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України./ За ред. Максименка С.Д. т. VI, випуск 4. - К.: „ГНОЗІС”, 2004. - С.122-133.

21. Ірхіна С.М. Організація психологічного відбору на навчання в училищах професійної підготовки працівників міліції. Наукові записки Інституту психології імені Г.С. Костюка АПН України / За ред. академіка С.Д. Максименка. - К.: Главник, 2005. Вип. 26, в 4-х томах. Том 2. - 508с. С.181-185.

22. Ірхіна С.М. Програма психологічного вивчення кандидатів на службу в органах внутрішніх справ. Проблеми пенітенціарної теорії та практики: Щорічний бюлетень / За заг. ред. д-ра юрид. наук, професора А.А. Музики. - К.: КЮІКНУВС, 2005. - 688с. С.618-625.

23. Ірхіна С.М. Профорієнтація та професійно-психологічний відбір в органах внутрішніх справ України: Навчальний посібник. - К.: РВЦ КНУВС, ДП „Друкарня МВС”, 2007. - 92с.

24. Краткий отборочный тест для оценки интеллекта кандидатов на службу в органах внутренних дел и учебу в образовательных учреждениях МВД России: Методические рекомендации. - М.: МЦ при ГУК МВД России, 1997. - 32с.

25. Кудерміна О.І. Психологія особи як суб'єкта правоохоронної діяльності / Кудерміна О.І. - Монографія. Чернівці: Наші книги, 2012. - 415 с.

26. Мойсеева О.Є. Психологія агресії: вікові та генетичні виміри.: Навчально-методичний посібник.: К.: КММ, 2010. - 128 с.
27. Майдіков Ю.Л., Корсун С.І. Нервова система і психічна діяльність людини: Навчальний посібник. - К.: Магістр - XXI сторіччя, 2007. - 280с.
28. Максименко С.Д., Максименко К.С., Папуча М.В. Психологія особистості: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. - К.: Видавництво ТОВ "КММ", 2007. - 296с.
29. Методичні рекомендації „Про порядок організації єдиної системи професійної орієнтації населення до служби в органах і підрозділах внутрішніх справ". Розпорядження МВС України від 19.07.2007 №709.
30. Методичні рекомендації «Про порядок проведення професійно-психологічного відбору кандидатів на службу в органах внутрішніх справ». Вказівка МВС України від 22.06.2007 № 6/2/1-3420.
31. Міжнародно-правові стандарти поведінки працівників правоохоронних органів при підтриманні правопорядку. Документально-джерелознавчий довідник // Упоряд. Ю.І. Римаренко, Я.Ю. Кондратьєв, І.Г. Кириченко. - К.: НАВСУ, 2002. - 128 с.
32. Нещерет Т.В. Використання короткого відбірного тесту в органах внутрішніх справ України: Методичні рекомендації. - К.: ЦПП ДРП МВС України, 2003. - 26с.
33. Основные виды деятельности и психологическая пригодность к службе в системе органов внутренних дел (справочное пособие) / Под редакцией Бовина Б.Г., Мягких Н.И., Сафронова А.Д. - М.: Научно-исследовательский центр проблем медицинского обеспечения МВД РФ, 1997. - 344с.
34. Панок В.Г., Цушко І.І. Стратегія розвитку психологічної служби системи освіти України: Методичний посібник. - К.: Ніка-Центр, 2004. - 128с.
35. Психологічне супроводження навчально-виховного процесу в училищах професійної підготовки працівників міліції МВС України. Методичні рекомендації від 08.04.2008 №6/2/1-1912.
36. Райгородский Д.Я. Практическая психодиагностика. Методики и тесты. Учебное пособие. - Самара: Издательский Дом "БАХРАХ", 1998. - 672с.
37. Собчик Л.Н. СМІЛ (ММРІ) Стандартизований багатофакторний метод дослідження особистості. Практикум по психодіагностиці. - СПб.: Речь, 2000. - 219с.
38. Собчик Л.Н. Тест восьми влечений Сонді і його модифікація. - М.: Фолиум, 1996. - 96с.
39. Столяренко А.М. Зкстремальна психопедагогіка: Учеб. посібник для вузів. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. - 607с.
40. Суходольский Г.В. Основы психологической теории деятельности. - Л.: Изд-во ЛГУ, 1988. - 157с.
41. Цільмак О.М. Методи кольорових виборів. Психодіагностика емоційних паттернів настрою. - Одеса: Одеський юридичний інститут НУВС, 2003. - 81с.